

▀ Księga sędziów

XIXw. Abraham [Ks. Rodzaju]

- wędruje z Babilonu do Ziemi Kanaan
- obietnica potomstwa
- ofiara z Izaaka
- ojciec narodów

Izaak

Jakub

12 synów (12 pokoleń)
(m.in. Józef Egipski, Juda, Lewi, Beniamin)

Egipt

400 lat niewoli

XIIIw.

Mojżesz

[Ks. Wj., Kpł., Licz., Pow.]

- niewola egipska
- 10 plag
- Pascha
- M. Czerwone
- 40 lat na pustyni
- dekalog

Jozue

[Ks. Jozuego]

- zdobycie Ziemi Obiecanej

Sędziowie

[Ks. Sędziów]

- teokracja
- Samson
- Gedeon
- Debora

XV.

Saul

[Ks. Samuela, Królewskie, Kronik]

David

- walka z Goliatem
- wielki król
- romans z Batszeba

Salomon

- mądrość
- potężny
- zdrada i rozpad

Król. Pół.
- Izrael

→ niewola asyryjska

VIIIw.

Król. Pół.
- Juda

→ niewola babilońska

VIw.

[powrót z niewoli, jako lenno]

Abraham's Journey

Abraham i Sara XIX w. p.n.e.

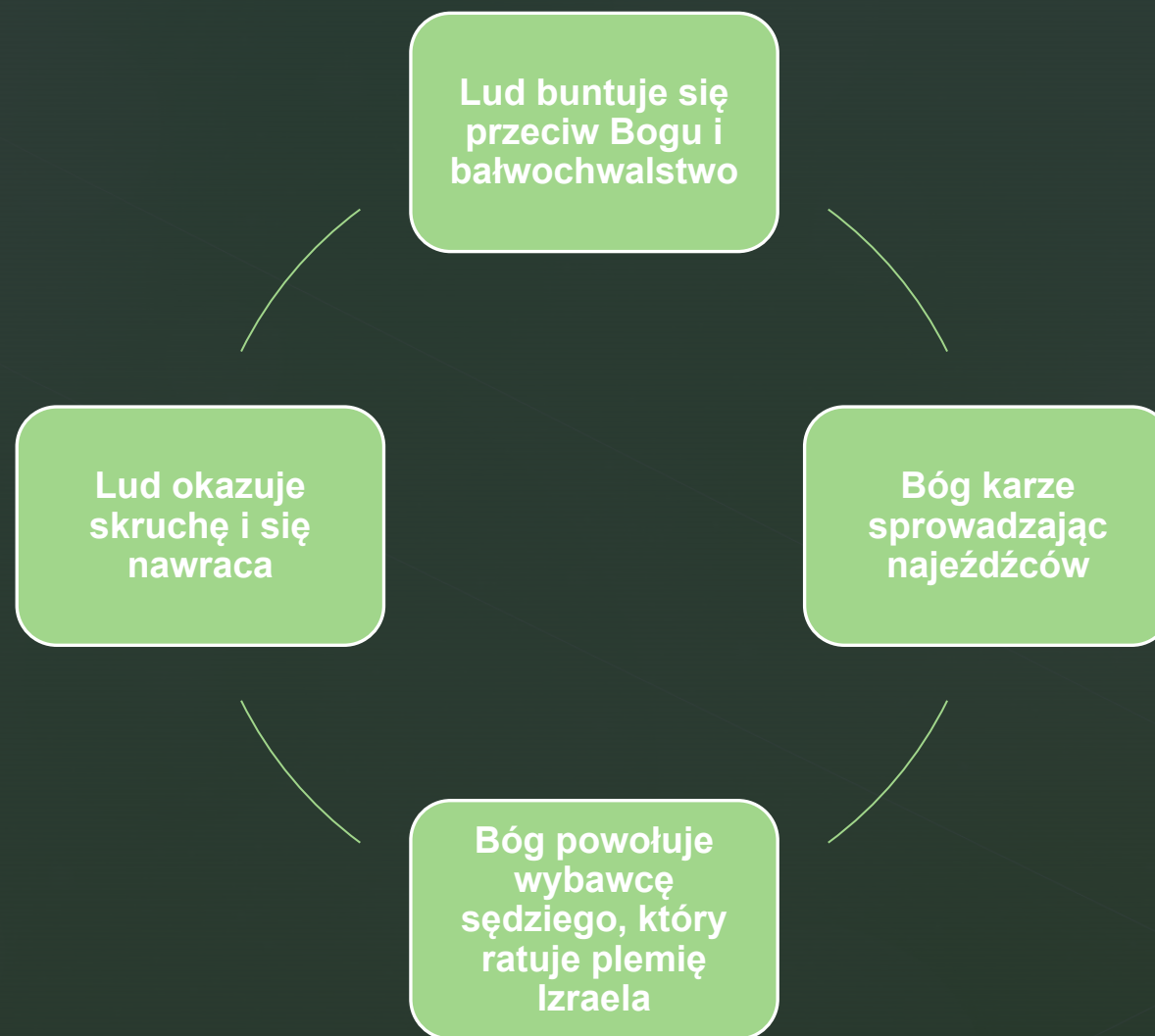
Księga Sędziów

- Po podbiciu Ziemi Kanaan przez Jozuego do monarchii (koronacja Saula przez Samuela)
- XIII w. przed Chrystusem do X w. przed Chrystusem
- Tradycja żydowska autorstwo przypisuje Samuelowi
- Akcja dzieje się w różnych miastach i osadach, na polach bitew i potyczek. Bibliści są zdania, że rządy wielu sędziów zazębiają się czasowo (rządzili w tym samym czasie w różnych rejonach kraju)

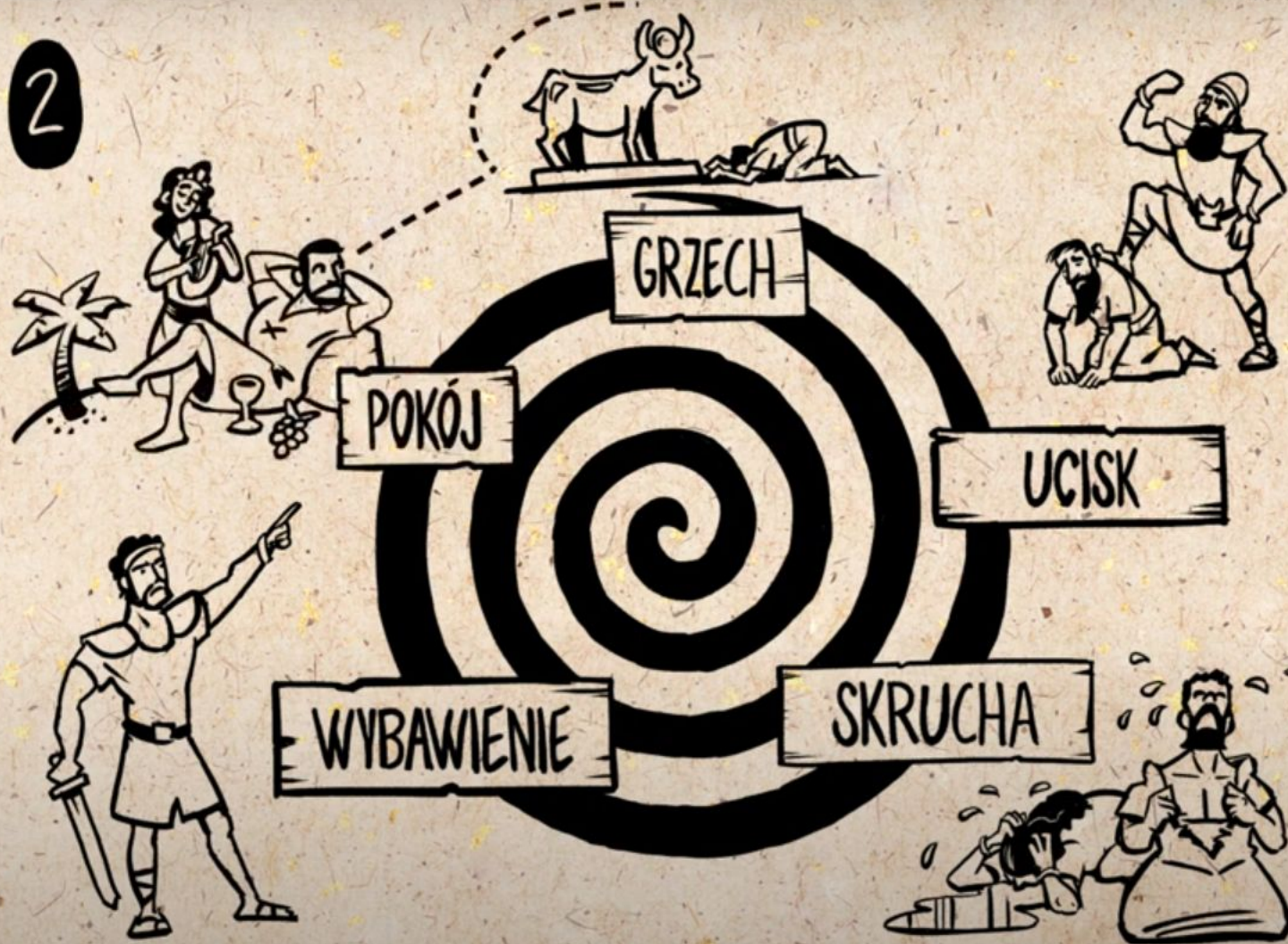
- Sędziowie to byli przywódcy religijni (teokracja)

■ Izraelici nie wypędzili Kananejczyków i jest coraz gorzej

2

- Izraelici nie wypędzają wszystkich kananejczyków z Ziemi Obiecanej. Z czasem zaczną oddawać cześć bożkom kananejskim. (ofiary z dzieci, Baal)
- Spirala upadku

- Na tym ponurym tle wybijają się postacie wielkich bohaterów wiary: Gedeona, Samsona, Debory, Jeftego i innych, mniej znanych sędziów. Byli to ludzie o skomplikowanej osobowości, dalecy od doskonałości, którzy jednak odpowiedzieli na Boże wezwanie, by ocalić Izrael – niejednokrotnie w bardzo dramatycznych okolicznościach. Księga obfituje w dosadne, ociekające krwią opisy wydarzeń, jedne z najbardziej mrocznych historii, jakie znajdujemy w Biblii.
- Zasadniczym przesłaniem Księgi Sędziów jest przekonanie, że Bóg nigdy nie pozwoli, by grzech panoszył się bezkarnie. Podobnie jak to jest pokazane w Księdze Wyjścia, Izraelici byli Bożym ludem, a Bóg był ich Królem. Zerwanie przymierza zawartego na Synaju, bunt przeciw Bogu, podążanie za obcymi bóstwami, niemoralność i anarchia – wszystko to nie mogło zostać bez reakcji ze strony Boga. Gdy było trzeba, dyscyplinował On swój lud bardzo surowo. Ponieważ jednak wciąż pozostawali Jego ludem, bez wyjątku wysłuchiwał ich wołania o pomoc i powoływał przywódców, którzy nieśli ocalenie. Niestety, nawet te wybitne postacie nie miały na tyle silnego wpływu, by zmienić kierunek, w jakim podążał naród. Lud nie potrafił przeciwstawić się wpływowi kultury kananejskiej, co ostatecznie zaowocowało chęcią posiadania scentralizowanej monarchii, rządzonej przez wybranego przez Boga władcę.

A warrior in ancient armor, including a helmet with a red plume and a large circular shield, stands in a rocky, desolate landscape. In the foreground, a human skeleton lies on the ground. The background features large, jagged rock formations under a dark, cloudy sky. The text "300 Warriors of Gideon" is overlaid in a bold, yellow font with a black outline.

300 Warriors of Gideon

Gideon's 300

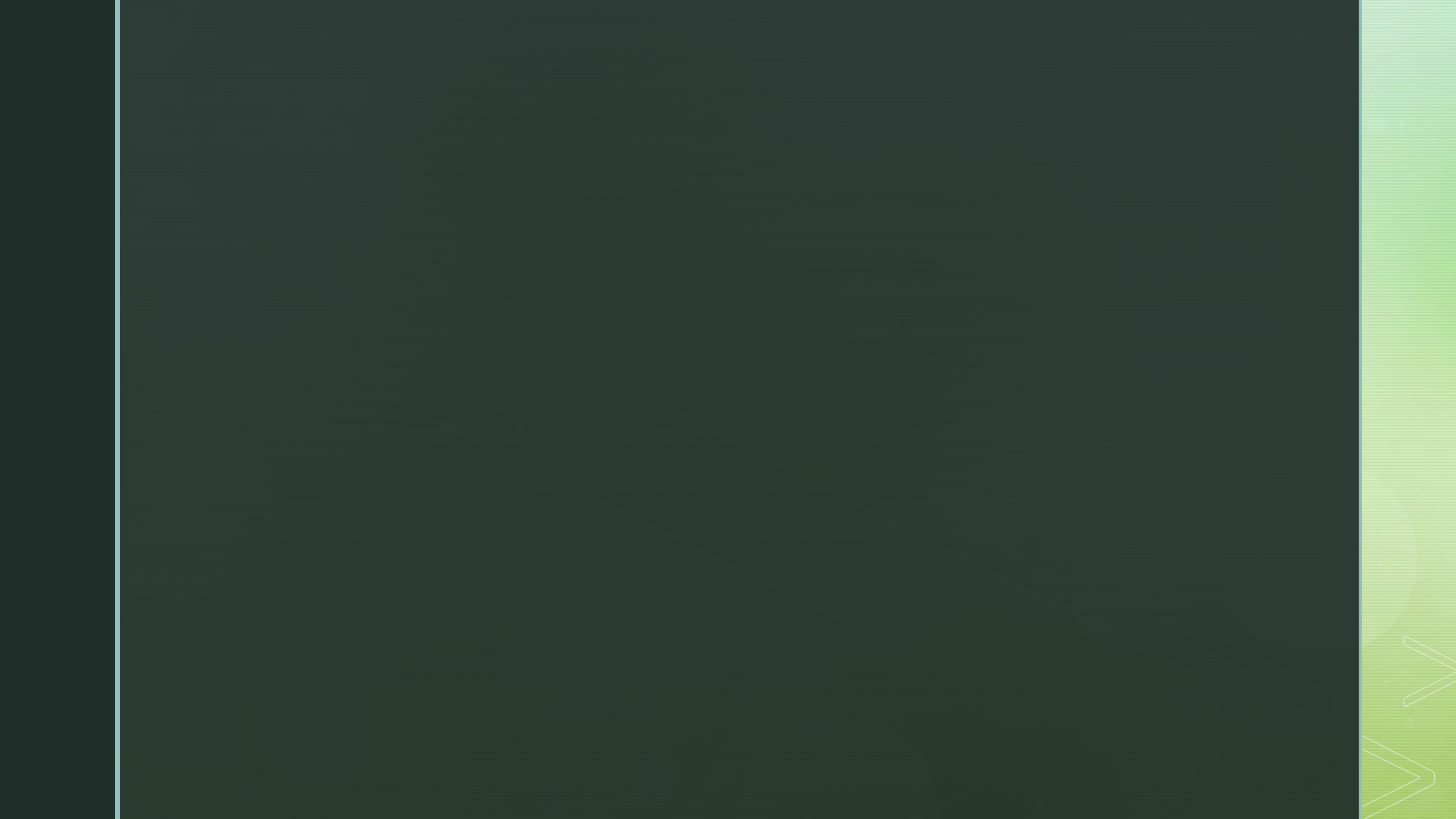

Gedeon

- Historia Gedeona rozpoczyna się w momencie zagrożenia ze strony Amorytów i Madianitów. Zabierali oni wszelkie zbiory, zostawiając Izraela bez pożywienia. W tej sytuacji Pan posłał anioła do Gedeona, aby powołać go na sędziego do walki z wrogami.
- Anioł pozdrawia Gedeona uprzejmie — Jahwe z tobą, dzielny wojowniku. Gedeon poczuł się dotknięty tym pozdrowieniem, bo czynność, przy której zastał go tajemniczy nieznajomy bynajmniej nie świadczyła o tym, iż Jahwe jest rzeczywiście ze swoim ludem — młócił przecież pszenicę, aby ją ukryć przed prześladowcami.
- Jest jednak prawym Izraelitą i pamięta, co uczynił Pan swojemu narodowi. Powiada więc do Nieznanego: gdyby Pan był rzeczywiście z nami, to czy wydarzyłoby się to wszystko? Ten, który wywiódł naród z Egiptu ręką mocną, teraz opuścił swój naród i wydał w ręce Madianitów.
- **Gedeon jest synem chłopa, jak ma przewodzić narodowi?**

Choć Gedeon przypomina polskiego chłopa, młócaącego zboże w tajemnicy przed Niemcami, nie chce go bowiem oddawać na kontyngent.

- Wtedy usłyszał słowa, które go zdumiały: Idź z tą siłą, która cię ożywia i wybaw Izraela z rąk Madianitów. Oto Ja ciebie posyłam! (6,14). Kto? Gedeon nie może się z tym pogodzić, jest przecież niskiego rodu: mój ród jest najmniejszy w szczepie Manassego, a ja najmniej znaczę w domu mojego ojca.

Powołanie Gedeona

- Historia Gedeona rozpoczyna się w momencie zagrożenia ze strony Amorytów i Madianitów. Zabierali oni wszelkie zbiory, zostawiając Izraela bez pożywienia. W tej sytuacji Pan posyła anioła do Gedeona, aby powołać go na sędziego do walki z wrogami.

- Gedeon składa ofiarę, która spala się na ołtarzu
- Dostaje misję: zniszczyć ołtarz Baala w rodzinnym mieście
- Gedeon się boi, więc robi to w nocy, mieszkańcy szybko doszli do tego kto jest winny i boją się zemsty Baala. Chcą zabić Gedeona.
- Joasz (ojciec Gedeona) broni syna: jeśli Baal się gniewa, niech sam ukáže Gedeona. „Baal jednak był nicością”

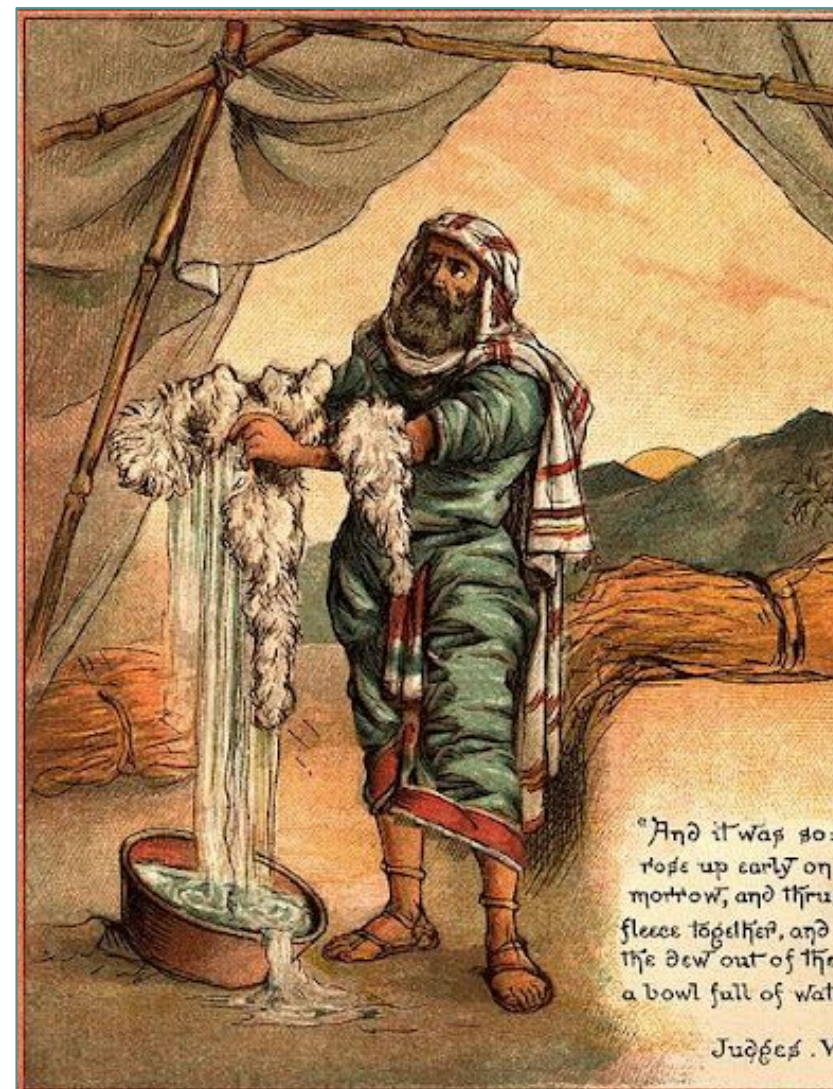

- Gedeon zaczął od ważnego zwycięstwa, ale szybko przyszły nowe kłopoty:
- „wszyscy Madianici wraz z Amalekitami i synami Wschodu zgromadzili się razem, przeprawili się przez Jordan i stanęli obozem na równinie Jizreel. (Sdz 6,33)
- Duch Pański spoczął (przyoblekł) na Gedeonie)
- Amalekici byli spokrewnieni z Kananejczykami, ale Madianici byli potomkami Midiana, czyli syna Abrahama i Ketury (druga żona Abrahama, po śmierci Sary).

Runo Gedeona: znaki od Boga

- „rozłożę owcze runo (skóra z wełną) na klepisku na całą noc. Jeżeli rano będzie ono mokre, a ziemia obok będzie sucha, to będzie dla mnie znak, że błogosławi Pan Izraelowi w walce z Madianitami. I stało się tak. Gedeon powstawszy wziął runo i wyżał je, napełniając czarę wodą. Ale Gedeon był uparty. Przepraszając Boga — Niech się nie rozpala gniew Twój przeciwko mnie, jeżeli raz jeszcze przemówię (6, 39), prosi o powtórzenie znaku, ale teraz na odwrót: niech tym razem będzie suche tylko runo, a całą ziemię niech pokryje rosa. Bóg jest cierpliwy i spełnił prośbę — następnego ranka cała ziemia pokryta była rosą, a pośrodku klepiska leżało suche owcze runo.

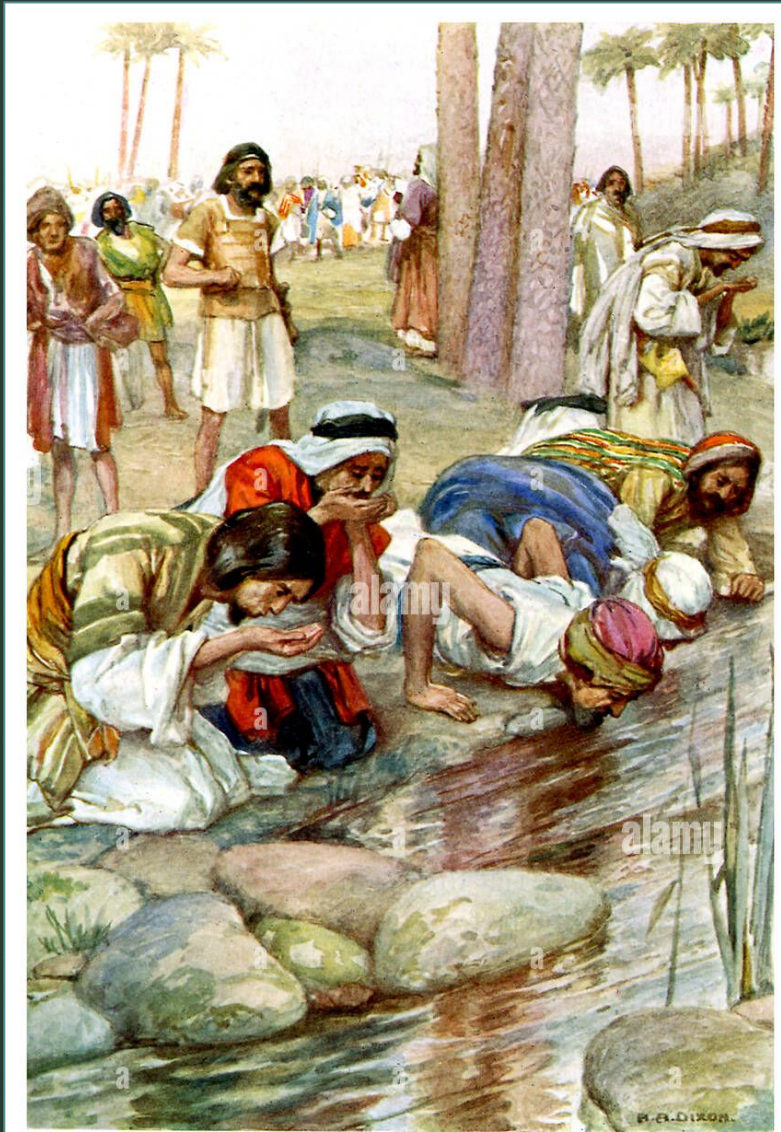

Runo Gedeona: Bóg wystawiony na próbę?

- Kontrowersje w interpretacji: Augustyn potępia brak wiary i wystawianie Boga na próbę Orygenes chwali rozeznawanie, a rosa po mrokach nocy przynosząca orzeźwienie to zapowiedź Chrystusa
- Ciekawostka: Nazwa roraty bierze początek od słów łacińskich *rorate coeli desuper* — niebiosy spuście rosę, niech z nią spłynie na ziemię Sprawiedliwy. Tak oto, ze wzgórz Palestyny zawędrowaliśmy pod polskie strzechy.

Próba Gedeona

- Po zebraniu runa Gedeon jest pewny zwycięstwa, ale wtedy Bóg wystawia go na próbę i mówi, żeby odesłał wojsko (tych którzy się boją). Zostaje przy nim 10 tys., co i tak jest za dużo.
- „Sprowadź ich nad wodę, a wypróbuję ich tam wobec ciebie(...) Każdego, kto będzie chleptał wodę językiem, jak chłepcze pies, pozostawisz oddzielnie, oddzielnie zaś każdego, kto uklęknie, aby się napić (7,4.5b). Takich, którzy pili jak psy, znalazło się trzystu wojowników, i tych wskazał Pan, iż mają pozostać w gotowości bojowej, resztę zaś miał Gedeon rozpuścić.

GIDEON WATCHES HOW THE MEN DRINK

■ Dlaczego Bóg wybrał tych, co pili wodę jak pies?

- Zostało 300 wojowników, którzy pili wodę jak pies. Co to znaczy?
- Psy w świecie starożytnym były pogardzane, co by oznaczało, że Bóg Gedeonowi zostawił najgorszych wojowników, a Gedeon miał ufać Bogu, że z tymi najgorszymi wygra bitwę.
- „Bóg wybrał właśnie to, co głupie w oczach świata, aby zawstydzić mędrców, wybrał to, co niemocne, aby mocnych poniżyć (1 Kor 1,27).

Bitwa z Madianitami

- Trzystu swym wojownikom dał do rąk trąby z rogów oraz opróżnione dzbany. Głęboką nocą zbliżyli się niezauważeni do namiotów madianickich, zaczęli dąć w trąby i tłuc opróżnione dzbany. Powstał niebotyczny hałas, co spowodowało natychmiastową panikę w obozie najeźdźców, których duch bojowy i tak zresztą był już nadwątlony, skoro mieli tak katastroficzne sny. Izraelici więc dęli w trąby i rogi, tłukli dzbany, a Madianici w panice poczęli w ciemnościach, porażeni lękiem, nacierać na siebie wzajemnie z mieczami, w bałaganie biorąc swych współplemieńców za nieprzyjaciół. W panicznym strachu rzucili się do ucieczki. Sukces Gedeona był jednoznaczny.
- Taktyka Jozuego

- Po zwycięstwie Izraelici chcieli Gedeona obwołać królem, ale on się nie zgodził, bo królować nad Izraelem ma Jahwe.
- Oczywista pochwała teokracji i krytyka monarchii .
- Gedeon „umiera w szczęśliwej starości”.
- Syn Gedeona Abimelek będzie uzurporował sobie władzę królewską i zostanie zabity.

WYBRANY PRZEZ BOGA

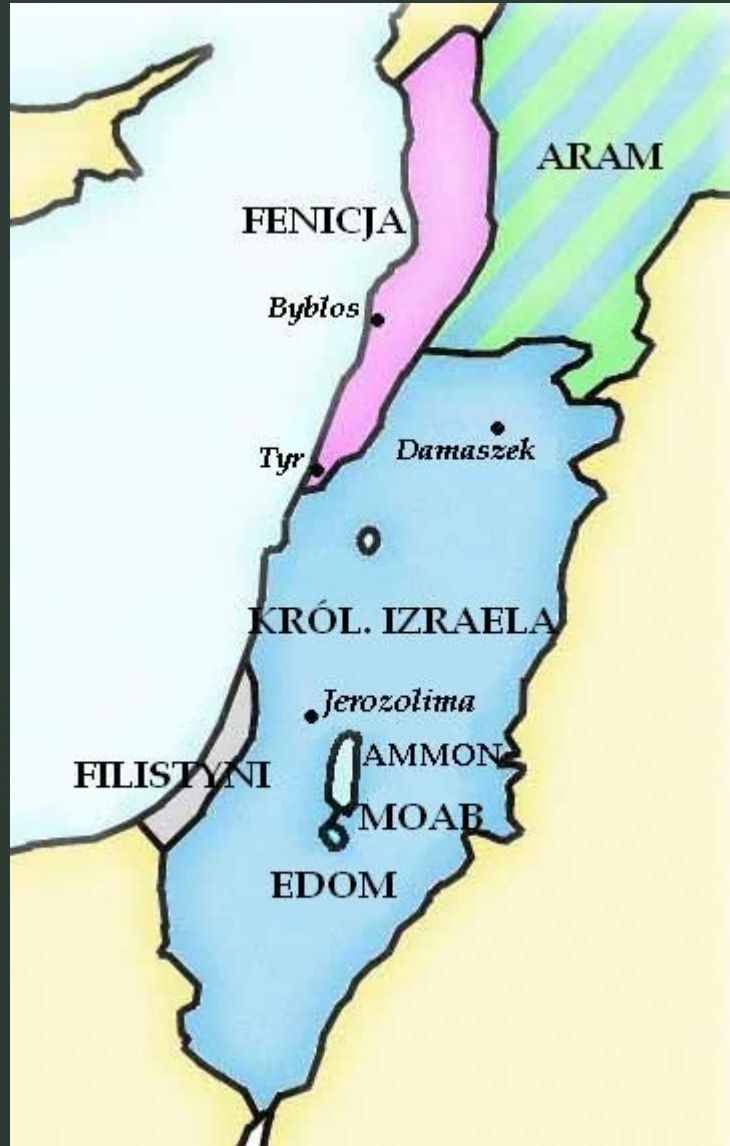
SAMSON

- Rodzice Samsona nie mogą mieć dzieci, ostatecznie przychodzi anioł i mówi, że ich syn będzie poświęcony Bogu i „będzie nazirejczykiem i nożyce nie mogą dotykać jego głowy”

- Nazireat była to instytucja religijna, polegająca na składaniu przez człowieka ślubu pełnego poświęcenia się Bogu. Ślub ten mógł być wieczysty (dożywotni) albo czasowy. Człowiek, który taki ślub składał, powstrzymywał się od obcinania włosów i picia wina oraz zobowiązywał się do skrupulatnego przestrzegania wszelkich postanowień czystości kultycznej.

- Samson wyrósł na przystojnego mężczyznę i miał wielką słabość do kobiet.
- Pożądliwość będzie największą słabością Samsona
- Zakochał się w Filistynce, co świadczy, że były okresy pokoju między tymi narodami.
- Ślub Żyda z poganką był niedopuszczalny i doprowadziłby do wojny
- Ale tej wojny chce Bóg.
- Samson z rodzicami idzie do Filistynów...

Walka z lwem

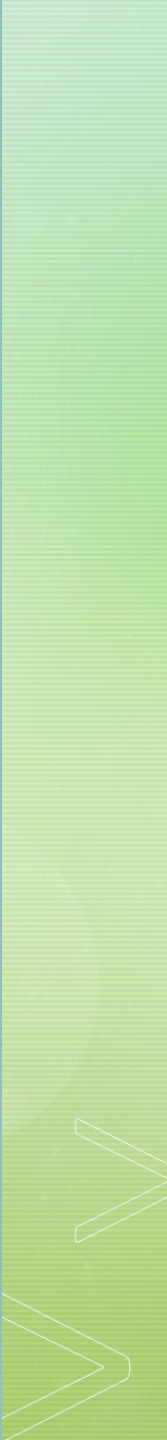
- Rodzina zostaje napadnięta przez lwa, a Samson gołymi rękami go pokonuje.
- Gdy będzie wracał, zauważy, że rój pszczół zagnieździł się w lwie, więc gołą ręką wziął sobie trochę miodu.

Wesele i zagadka Samsona

- Gdy przybył na gody do miasta swojej ukochanej, przydzielono mu trzydziestu towarzyszy, zgodnie z odwiecznym obyczajem. W czasie zabawy Samson, który widać lubił hazard, zadaje im zagadkę, a właściwie przyjmuje zakład. On zada im zagadkę i o ile oni potrafią mu ją rozwiązać — ofiaruje im królewski dar: trzydzieści szat wierzchnich i trzydzieści szat na zmianę. Jednakże gdyby stało się inaczej i druhowie nie potrafiliby rozwiązać zagadki — wtedy to oni będą wnosić w wianie dla nowej rodziny owych trzydzieści szat. Termin też został wyznaczony — mają zagadkę rozwiązać do końca trwania wesela, czyli w ciągu siedmiu dni.
- **„Z tego, który pożera wyszło pożywienie, a z mocnego wyszła słodycz (14,14)**

-
- Filistyni nie potrafili rozwiązać zagadki, ale poszli do panny młodej, a ta zdradziła Samsona i próbowała od niego uzyskać rozwiązanie. Przez całe wesele płakała i ostatniego dnia Samson się ugiął i jej odpowiedział.
 - Żona od razu poszło w swoich i im zdradziła tajemnicę.
 - Wściekły Samson pobiegł do miasta przygranicznego i pobił trzydziestu Filistynów, zabrał im ubranie i spłacił swój dług.
-

-
- Rodzina żony pomściła się na Samsonie, oddając dziewczynę innemu mężczyźnie. Samson jednak o tym nic nie wiedział. Bywały takie małżeństwa, w których żona nadal pozostawała w domu ojcowskim, a mąż odwiedzał ją, przynosząc za każdym razem jakiś podarunek. Tak samo postąpił i Samson. Gdy jednak oświadczył ojcu niewiasty, że pragnie wejść do pokoju swojej żony, ten nie pozwolił na to. Tłumaczył się dlaczego dał ją innemu: myślałem, żeś ją tak znienawidził, że nie zechciałbyś już więcej z nią obcować.
 - Samson wpadł w gniew...
-

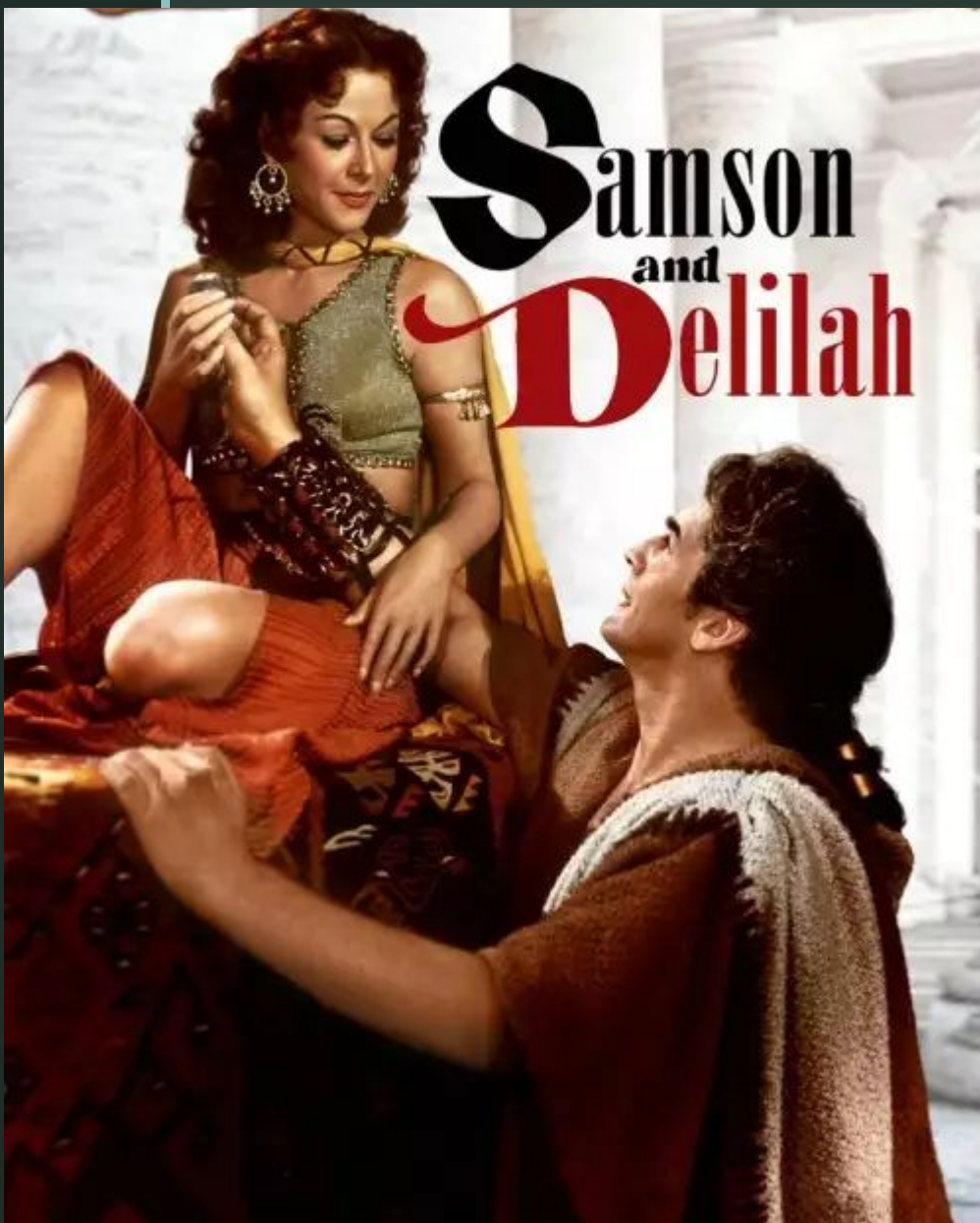
- Jak mówi Księga Sędziów, chwycił trzysta lisów, wziął pochodnię, pozwiązywał lisie ogony, przywiązał do ogonów pochodnie, następnie zapalił je i puścił lisy na filistyńskie pola uprawne. A był to czas żniw. Spalił wszystko, od zboża stojącego jeszcze na pniu, po snopy, a nawet winnice i gaje.
- Filistyni dowiedzieli się, że to Samson i w zemście spalili jego teścia i żonę.

1. Zakład o zagadkę
2. Zdrada żony
3. Zemsta Samsona (30 zabitych Filistynów)
4. Żona Samsona poszła do innego
5. Zemsta Samsona (lisy)
6. Zemsta Filistynów (spalenie teścia i żony)

- Samson ukrywał się w pieczarze. Tam znaleźli go Izraelczycy i związanego oddali Filistyńczykom. Nie chcieli wojny przez jednego awanturnika
- Filistyńczycy chcieli go zabić, ale Samson rozerwał liny, chwycił „szczękę oślicy” i nią zabił tysiące Filistynów

- Samson zakochuje się w Dalili
- Filistyni chcą się zemścić, więc przekupują Dalilę, żeby „znanymi sobie niewieścimi sposobami” poznała tajemnicę siły Samsona
- Dalila zaczyna uwodzić Samsona, żeby zdobyć tą informację.

- Po wizycie książąt filistyńskich przyszedł do Dalili Samson. Zmęczony, złożył głowę na kolanach pięknej kobiety. Ta przemawia do niego czule: Powiedz mi, proszę, w czym tkwi niezwykła twa siła i czym można by ciebie związać, by cię ujarzmić (Sdz 16, 6). Brzmiało to niewinnie, jak miłosne przekomarzanie, więc Samson odpowiada w tej samej konwencji — spróbuj mnie związać siedmioma świeżymi sznurami, a stanę się słaby; nie będzie we mnie więcej siły, niż w każdym innym człowieku.
- Kiedy Dalila woła: „Ratunku Samsonie, Filistyni!”, Samson z łatwością rozerwał sznury.

- Samson jeszcze kilkukrotnie tak się z nią przekomarzał z żoną, która usilnie chciała zdobyć informację.
- „Gdy tak całymi dniami naprzykrzała mu się słowami i nalegała, zniecierpliwił się na śmierć, tak że otworzył przed nią całe swoje serce”
- Jak bardzo Samson musiał być ślepy, zwłaszcza po doświadczeniach ze swoją pierwszą żoną

